

## ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

### • ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2013

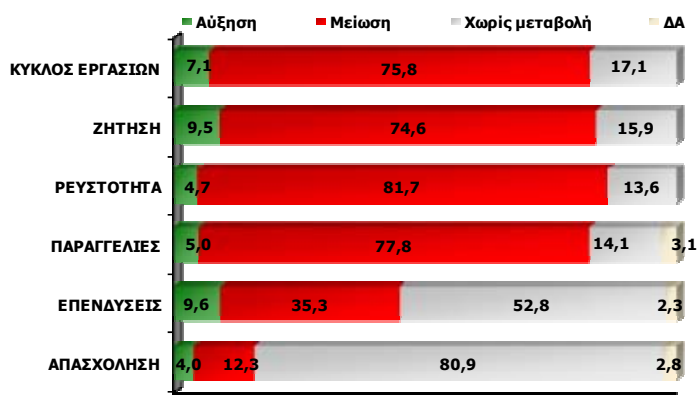
Πάνω από 3 στις 4 επιχειρήσεις (75,4 %) καταγράφουν επιδείνωση της γενικής οικονομικής τους κατάστασης. Η τάση αυτή είναι οριακά επιβραδυνόμενη σε σχέση με τις προηγούμενες έρευνες. Στα επί μέρους μεγέθη των επιχειρήσεων, **επιδείνωση** σημειώνεται:

- στον κύκλο εργασιών για το **75,8 % των επιχειρήσεων**
- στη ζήτηση για το **74,6%**
- στη ρευστότητα το **81,7 %**
- στις παραγγελίες το **77,8%**
- στις επενδύσεις: αύξηση καταγράφει το **9,6%**, μείωση το **35,3%** και στασιμότητα το **52,8%**

Ο μέσος όρος μείωσης του κύκλου εργασιών φθάνει στο 27,3%, μικρότερος από το 32,8% της αντίστοιχης μείωσης που καταγράφηκε στο προηγούμενο εξάμηνο. Σωρευτικά υπερβαίνει η μείωση αυτή το 50% στη συντηρητικότερη εκδοχή της (βλέπετε έκθεση ΕΤΕ για ΜΜΕ, Ιούλιος 2013). Ο βαθμός μείωσης της κατανάλωσης και της αγοραστικής δύναμης αντανακλάται στο ποσοστό των επιχειρήσεων που παρουσιάζουν μείωση του τζίρου και της ζήτησης τους. Η εικόνα αυτή της παρατεταμένης, αν και επιβραδυνόμενης, ύφεσης είναι ενδεικτική της δεινής οικονομικής κατάστασης στην οποία έχουν περιέλθει οι επιχειρήσεις. Σε χειρότερη θέση βρίσκονται οι πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις (με μικρό τζίρο και ελάχιστο προσωπικό) καθώς επίσης και οι επιχειρήσεις του εμπορίου.

Το σημείο που αξίζει να υπογραμμιστεί από τους δείκτες αποτίμησης του 1ου εξαμήνου του 2013 είναι η διατήρηση του υψηλού ποσοστού επιδείνωσης που παρουσιάζει ο δείκτης ρευστότητας. Τούτο συνδέεται με τις αρνητικές προβλέψεις για μελλοντικές επενδύσεις και παραγγελίες (βλέπετε Προβλέψεις επόμενου εξαμήνου). Η έλλειψη χρηματοδοτικών εργαλείων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνεχίζει να αποτελεί βασικό εμπόδιο για την ανάπτυξη και διατηρησιμότητα υγιών επιχειρήσεων μέσα στην κρίση.

### ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ- ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1



## • ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- 1) Το ποσοστό των μικρών επιχειρήσεων που θεωρούν πολύ ή αρκετά πιθανό το ενδεχόμενο να έχουν το επόμενο διάστημα σοβαρό πρόβλημα λειτουργίας σε βαθμό που θα κινδυνεύσουν να κλείσουν βαίνει αυξανόμενο (51,2% έναντι 49,6% τον Ιανουάριο του 2013). Σημειωτέον, ότι το Μάιο του 2009 ο αντίστοιχος δείκτης ήταν 11,7% (διάγραμμα 3).
- 2) Σε απόλυτα μεγέθη 110.000 επιχειρήσεις βρίσκονται στο «κόκκινο». **Εκτιμάται ότι η καθαρή μείωση επιχειρήσεων τους επόμενους 6 μήνες θα είναι 40,000.**
- 3) Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με ένα μετριοπαθές σενάριο τα πιθανά λουκέτα επιχειρήσεων, που βρίσκονται στο «κόκκινο» **συνεπάγονται κίνδυνο απώλειας 85,000-90,000 θέσεων συνολικής απασχόλησης (εργοδότες, αυτοαπασχολούμενοι, μισθωτοί).**

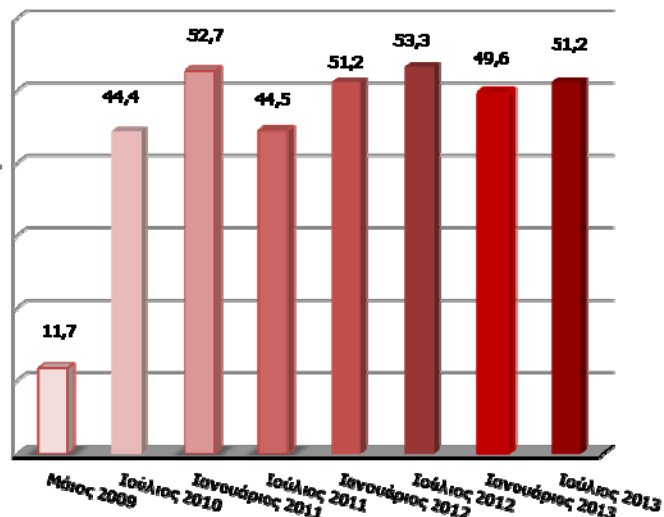
**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2**

Θεωρείτε πιθανό ή όχι το ενδεχόμενο η επιχείρησή σας να έχει σοβαρό πρόβλημα λειτουργίας το επόμενο διάστημα σε βαθμό που θα κινδυνεύει να κλείσει;



**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3**

Φόβος για ενδεχόμενο κλείσιμο της επιχείρησης  
Συγκριτικό Γράφημα



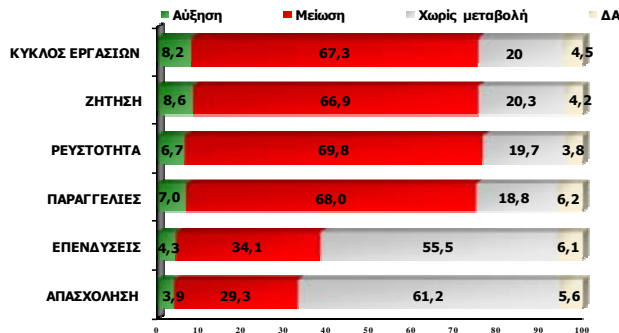
## ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2ο ΕΞΑΜΗΝΟ 2013

Οι προβλέψεις σχετικά με την πορεία των επιχειρήσεων το επόμενο εξάμηνο βαίνουν αυξανόμενα αρνητικές. Είναι πρώτη φορά που σημειώνεται επιδείνωση σε όλους τους δείκτες προβλέψεων μετά από διαδοχικές μειώσεις της καταγραφόμενης απαισιοδοξίας. Ουσιαστικά, οι αρνητικές προσδοκίες που εμφανίζονται ενισχυμένες στην έρευνα σηματοδοτούν το τέλος των ψευδαισθήσεων για ανάπτυξη και την απώλεια κάθε ελπίδας. Το 68,1% αναμένει επιδείνωση της κατάστασης της επιχείρησης έναντι 62,9% το προηγούμενο εξάμηνο. Ο βαθμός απαισιοδοξίας είναι μεγαλύτερος στις πιο μικρές επιχειρήσεις του δείγματος. Ειδικότερα, επιδείνωση προβλέπει:

- στον κύκλο εργασιών το 67,3% των επιχειρήσεων
- στη ζήτηση το 66,9%
- στη ρευστότητα το 69,8%
- στις παραγγελίες το 68,0%.
- στις επενδύσεις: αύξηση προβλέπει το 5,5%, μείωση το 41,5% και στασιμότητα το 45,2%

Συνολικά, σε όλους τους δείκτες οικονομικού κλίματος καταγράφεται απαισιοδοξία για πάνω από το 2/3 των ερωτώμενων εμφανίζει απαισιοδοξία και αρνητικές προσδοκίες ως προς τις επιδόσεις των επιχειρήσεων το επόμενο εξάμηνο.

#### ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΕΠΟΜΕΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ- ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

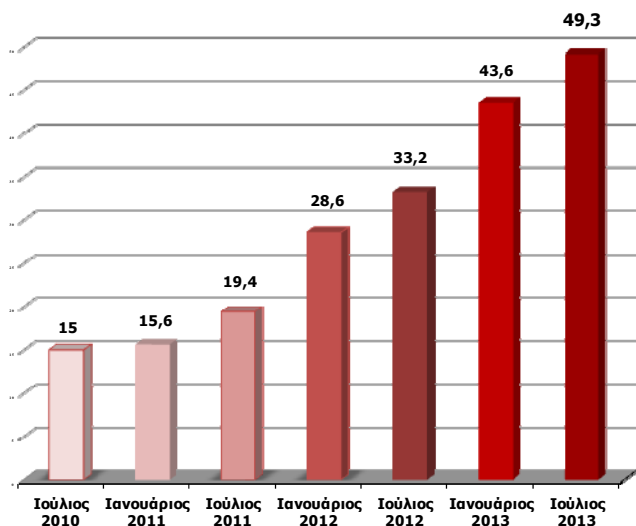


#### • ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΜΙΣΘΟΙ

- Οι επιπτώσεις της κρίσης στα μεγέθη και χαρακτηριστικά της απασχόλησης συνεχίζονται, ακολουθώντας την ίδια τάση. Για κάθε 1 επιχείρηση που προσλαμβάνει στον ιδιωτικό τομέα αντιστοιχούν περίπου 3 που απολύουν (στην προηγούμενη έρευνα ήταν 1:4, Ιανουάριος 2013).
- Μείωση προσωπικού κατά το τελευταίο εξάμηνο ανέφερε το 12,3% των επιχειρήσεων ενώ αύξηση ανέφερε το 4%. Σε απόλυτα μεγέθη η καθαρή απώλεια θέσεων μισθωτής εργασίας κατά το 1<sup>ο</sup> εξάμηνο του 2013 υπολογίζεται σε 56.000 άτομα (έναντι αρχικής πρόβλεψης 61000, έρευνα ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ, Ιανουάριος 2013).
- Όσον αφορά τις προβλέψεις για το δεύτερο εξάμηνο του 2013 προβλέπεται απώλεια 45.000 θέσεων μισθωτής εργασίας.
- Πάνω από 1 στις 2 επιχειρήσεις (51,4%) αντιμετωπίζει δυσκολίες στην έγκαιρη καταβολή μισθών, ποσοστό που επαληθεύεται και από τις εκθέσεις του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας. Πάνω από τις μισές επιχειρήσεις (50,5%) προχώρησαν σε μείωση ωρών ή ημερών εργασίας σε κάποιους υπαλλήλους. Το ποσοστό αυτό τον Ιανουάριο του 2013 ήταν 47,7% (Διάγραμμα 6).
- Αξίζει να σημειωθεί ότι το 49,3% των επιχειρήσεων αναγκάστηκε να προχωρήσει σε μείωση των αποδοχών των εργαζομένων, έναντι 43,6% τον Ιανουάριο του 2013 (Διάγραμμα 5). Συνολικά 2 στις 3 επιχειρήσεις που απασχολούν αμειβόμενο προσωπικό προχώρησε σε έμμεση (μείωση ωρών ή ημερών εργασίας) ή σε άμεση μείωση των αποδοχών των υπαλλήλων (65,7% έναντι 50% τον Ιανουάριο του 2013). Το 36,2 % των επιχειρήσεων θεωρεί σχεδόν βέβαιο ότι στο επόμενο εξάμηνο θα μειώσει ώρες εργασίας ή/ και αποδοχές υπαλλήλων.

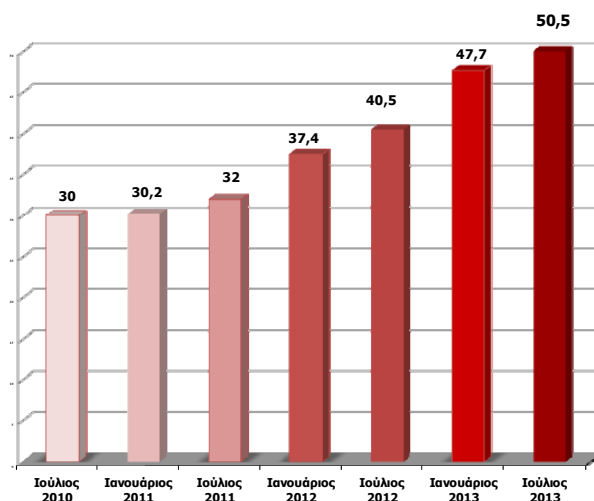
**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5**

Έχουν αναγκαστεί να μειώσουν τις αποδοχές κάποιων υπαλλήλων  
-Βάση: Όσοι απασχολούν αμειβόμενο προσωπικό -



**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6**

Έχουν αναγκαστεί έστω και περιστασιακά να μειώσουν ώρες ή ημέρες εργασίας σε κάποιους υπαλλήλους  
-Βάση: Όσοι απασχολούν αμειβόμενο προσωπικό -



#### • **ΟΦΕΙΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

- Οι περισσότερες επιχειρήσεις αναφέρουν αυξημένες ληξιπρόθεσμες οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία και την εφορία (Διάγραμμα 7). Στον ΟΑΕΕ (Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών) οφείλει εισφορές το 43,2% των ερωτηθέντων, ενώ στο ΙΚΑ οφείλει το 22,6% (έναντι 17,3% τον Ιανουάριο, αύξηση 30% σε ένα εξάμηνο).
- Το 63,3% των επιχειρήσεων εκτιμά ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις φορολογικές του υποχρεώσεις το επόμενο εξάμηνο. Η πρόσφατη ρύθμιση που νομοθετήθηκε δεν έχει ουσιαστικό αντίκρουσμα, καθώς μόνο το 20-25% των οφειλετών προσβλέπει στη χρησιμοποίησή της.
- 1 στις 3 επιχειρήσεις αναφέρει ότι καθυστερεί να πληρώσει τις οφειλές σε ΔΕΚΟ.
- Οι ρυθμίσεις που έκαναν οι επιχειρήσεις στην ιδιωτική σφαίρα της οικονομίας φαίνεται να έχουν αποδώσει καλύτερα, καθώς μειώθηκαν οι επιχειρήσεις που οφείλουν σε δάνεια, ενοίκια και προμηθευτές (31,3%, 28,0% και 27,8% αντίστοιχα).

Το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης σε σχέση με τις οφειλές (περίπου 30%) αναφέρεται σε **ληξιπρόθεσμα χρέη προς το ΙΚΑ. Ακολουθεί η εφορία με αύξηση 10%**. Αυτό δείχνει ότι η ασφαλιστική και φορολογική επιβάρυνση των μικρών επιχειρήσεων, η οποία δε θεραπεύεται με τις υφιστάμενες ρυθμίσεις, θα επιδεινωθεί ακόμη περισσότερο μέσα στο 2013.

## ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7- ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΕΣ ΟΦΕΙΛΕΣ

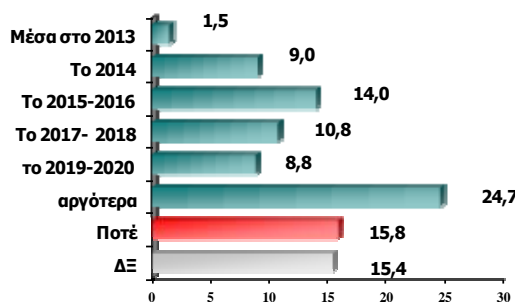
Εσείς, κατά το τελευταίο εξάμηνο έχετε καθυστερημένες οφειλές...



## • ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

- Από την έρευνα προκύπτει ότι οι στάσεις των επιχειρήσεων του δείγματος διακρίνονται από μια σειρά επιφυλάξεων ως προς τις μελλοντικές προοπτικές. Το 76,5% των εργοδοτών και αυτοαπασχολούμενων πιστεύει ότι η κρίση βαθιάνει με αμείωτους ρυθμούς. Μόλις το 5,3% αναγνωρίζει κάποια σημάδια ανάκαμψης.
- Άλλωστε, μόνο το 10% των επιχειρήσεων βλέπει άμεσα σημάδια ανάκαμψης για την οικονομία (μέσα στο 2014). Πάνω από το 50% των ερωτώμενων τοποθετεί την επανεκκίνηση της ανάκαμψης τουλάχιστον από το 2018 και μετά (το 15% ποτέ).

## ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: Πότε πιστεύετε ότι θα φανούν τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης της αγοράς;



- Αρνητικά είναι τα στοιχεία σχετικά με τη δυνατότητα των επαγγελματιών να κάνουν διακοπές. 2 στους 3 (66,1%) δηλώνει ότι δε θα πάει φέτος διακοπές, ενώ μόλις το 10% του δείγματος θα κάνει χρήση τουριστικών-ξενοδοχειακών υπηρεσιών (ξενοδοχείο ή ενοικιαζόμενο δωμάτιο). Αναγκαιότητα ο ανασχεδιασμός των προγραμμάτων κοινωνικού τουρισμού και η ενίσχυση του εσωτερικού τουρισμού.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Γιώργος Καββαθός

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (Ιούλιος 2013) ΜΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Τα παρακάτω νούμερα αναφέρονται σε ποσοστά επί του συνόλου των ερωτηθέντων επιχειρηματιών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

		ΙΟΥΛ. 2013	ΙΑΝ. 2013	ΙΟΥΛ. 2012	ΙΑΝ. 2012	ΙΟΥΛ. 2011	ΙΑΝ. 2011	ΙΟΥΛ. 2010	ΦΕΒ. 2010
ΤΖΙΡΟΣ	*Μείωση	75,8	81,1	85	82,5	80,0	80,2	77,8	70,7
	**Οα μειωθεί περισσότερο	67,3	63,0	62,3	78,6	64,7	70,0	65,6	53,2
ΖΗΤΗΣΗ	*Μείωση	74,6	78,7	83,1	82,0	77,9	78,3	77,0	71,1
	**Οα μειωθεί περισσότερο	66,9	62,4	63,1	76,5	62,8	70,5	63,8	52,2
ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ	*Μείωση	81,7	85,0	86,5	85,9	82,6	84,3	79,0	74,7
	**Οα μειωθεί περισσότερο	69,8	66,5	64,7	79,9	64,7	74,3	66,9	55,5
ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ	*Μείωση	77,8	83,3	85,4	83,5	79,6	79,5	76,1	70,1
	**Οα μειωθεί περισσότερο	68,0	63,8	64,3	77,3	63,8	70,8	64,4	54,1
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	*Μείωση	35,3	47,0	37,4	37,6	41,5	45,3	52,3	40,7
	**Οα μειωθεί περισσότερο	34,1	41,5	33,1	40,5	34,6	43,2	47,5	33,6
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	*Μείωση	12,3	16,6	18,7	20,1	20,4	24,1	21,9	21,1
	**Οα μειωθεί περισσότερο	16,5	13,1	13,8	16,4	17,6	18,3	21,2	15,3

\* Καταγεγραμμένη μείωση προηγούμενου εξαμήνου

\*\* Προβλεπόμενη μείωση για το επόμενο εξάμηνο